

РЕШЕНИЕ

№ 2348

гр. София, 09.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 12.03.2021 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Катя Аспарухова

ЧЛЕНОВЕ: Мария Ситнилска

Елка Атанасова

при участието на секретаря Евелина Пеева и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **5854** по описа за **2020** година докладвано от съдия Катя Аспарухова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по касационна жалба на Й. Д. Ш. И Д. Д. Г. срещу РЕШЕНИЕ от 21.12.2019г. постановено по гр.дело №23049/2016г. на Софийски районен съд, 31-ви състав, с което е отхвърлена жалбата им срещу решение №3317 от 04.02.2014г. на ОСЗ „П.“ /ОСЗ „Източна/. Решението е постановено при заинтересова страна М. Д..

В касационната жалба се твърди, че неправилно СРС се отхвърлил жалбата като се е позовал неточно на изводите на вещото лице. Визира се, че с решението на ответника е отказано да се възстанови в стари, възстановими реални граници заявените имоти по съображения, че попадали в ловно стопанство „Искър“ една част и друга в чашата на язовир „Искър“. Оспорва се тази констатация на в.л., тъй като ако това е така – се визира, че е следвало да бъдат отчуждени и обезщетени. Твърди се, че преписката не е представена в цялост от ответника, като единствено е приложена опис-декларацията, което е недостатъчно. Твърди се, че в административния акт – няма номера на имотите и съседни посочени. Не се споделя извода на СРС, че имотите не могат да се индивидуализират по местонахождение, като се сочи, че в.л. установява къде са и че не са в чашата на язовира или в ловното стопанство. Оспорва се и извода на съда, че имотите за отчуждени за строителството на язовир Искър. С оглед изложеното се моли да се уважи жалбата. Направено е искане да се допусне СТЕ, която да установи дали имотите са отчуждени, но с оглед вида на производството

/касационно/ –това доказателствено искане не е уважено. С оглед изложеното – се моли да се уважи жалбата и след като се отмени решението на СРС и решението на ОСЗ, да се постанови възстановяване на имотите по скиците на вещото лице. Алтернативно –се моли след отмяна на решението на СРС, делото да се върне за ново разглеждане.

В съдебно заседание жалбоподателките, чрез адв.М., поддържат жалбата си. Представят писмени бележки. Допълва се, че съдът не е кредитирал показанията на свидетеля Ш., който е посочил, че наследодателят на жалбоподателките е внесъл имотите в ТКЗС. С оглед изложеното –се моли да се уважи жалбата. Претендират се разноски.

Ответната страна –Общинска служба по земеделие-Източна не изразява становище по съществото.

Заинтересованата страна М. С. Д. чрез адв.Ч. изразява становище за основателност на касационната жалба. Поддържа искането на адв.М. алтернативно за връщане на делото за ново разглеждане.

Представителя на СГП изразява становище за основателност на жалбата.

Административен съд София град XIX касационен състав намери за установено следното:

Жалбата е в срок, поради което следва да се разгледа по съществото ѝ.

Видно от решение на СРС от 21.12.2019г.-производството е повторно, поради и което не може да се прави искане при евентуално уважаване на жалбата - делото да се върне втори път за ново разглеждане. В тази връзка трябва да се има предвид, че с решение №2432 от 13.04.2016г. по адм.дело №2460/2016г. на АССГ, IV к.с., е отменено решение от 29.12.2015г. по гр.дело №13042/2014г. на СРС и са дадени указания за изясняване на релеванните факти в две насоки: дали имотите са внесени в ТКЗС, както се твърди, или с оглед строителството на язовира – има изселване и ликвидиране на имотите, съответно замяна на същите по чл.89 от ЗТПС. Второто неясно обстоятелство, за което СРС е получил указания е преди преселването да се установи къде се намират притежаваните от наследователя на оспорваните имоти.

За изясняване на изложените факти, СРС е допуснал и изслушал заключенията на четири съдебно-технически експертизи – от 25.05.2018г., от 10.09.2018г., от 10.12.2018г. и от 16.09.2019г. /заб.СТЕ не са пет, както твърди защитата, тъй като една от тях не е назначена от съда, не е приета като частна, депозирана е за с.з.от 20.05.2019г./, събрал е описаните в мотивите писмени и гласни доказателства и е достигнал до извода, че жалбата е неоснователна, тъй като не е ясно местоположението на имотите и следва преписката да се върне за възстановяването им в нови граници. С оглед това, че в диспозитива липсва подобно произнасяне, то АССГ е върнал на СРС делото за произнасяне по реда на очевидна фактическа грешка, като видно от Решение от 03.12.2020г. е допусната поправка на очевидна фактическа грешка от 21.12.2019г. по гр.дело №23049/2016г. като след отхвърля жалбата се чете и „връща преписката на ОЗС „П.“-ОСЗ „Източна“ за възстановяване на правото на собственост в нови реални граници“.

СРС за да постанови решението си, е посочил, че предмет на производството е решение №3317 от 04.02.2014г. на ОСЗ „П.“ по преписка №3317 от 01.06.1992г., с което е отказано да се възстанови правото на собственост в съществуващи стари реални граници на посочените в решението имоти като решението е постановено във връзка с решение по гр.дело №2382/2001г. на СРС. С това решение е прогласена

нищожността на решение на ПК-П. № И 120.1 от 26.06.2000г. постановено по преписката на наследниците на Й. Ф. Мечкарски с вх.№3317 от 01.06.1992г. и съответно е върната преписката за ново произнасяне.

СРС е приел, че от удостоверение за наследници е видно, че М. Д., Д. Г. и Й. Ш. са наследници на Й. Ф. Мечкарски.

СРС е посочил какво се установява от заключенията на вещото лице. В тази връзка е маркирано, че от заключението на първата СТЕ от 25.05.2018г. се установява заявените имоти в кои местности попадат с изключение на три местности „Б.“, „Лицето“ и „З.“ /които не се установяват/, като някои от посочените местности попадат в ловното стопанство и в чашата на язовира, но къде попадат процесните имоти е визирано, че в.л. не може да каже, тъй като липсват съседи на имотите. Също е отразено, че според в.л. няма данни от документите по делото, имотите на Мечкарски да са отчуждени и да му е платено обезщетение. СРС е маркирал, че от втората СТЕ от 10.09.2018г. в.л. сочи, че скицата към заключението е за имоти, стопанисвани от общините т.е останали невъзстановени, но отново е констатирано, че от отговора на в.л. в с.з.-е почти невъзможно да се идентифицират имотите на ищите. СРС е посочил, че от третото заключение от 10.12.2018г. се установява, че в регистъра на собствениците има фамилията Мечкарски и М., но не и Й. Ф. Мечкарски. СРС е посочил, че от четвъртото заключение от 16.09.2019г. се установява /предвид периода от време и липсата на граници, а само посочването на съседи, и вероятността част от имотите вече да не са ниви или ливади/, че имотите не могат да се идентифицират.

СРС е отбелязъл също, че от представено писмо от Началника на ОСЗ- П., е изнесена информацията, че в архива на ОСЗ- П. не се открива картен графичен материал или скици, от които да е видно, че имотите, описани в преписката по заявление с вх. № 3317 от 01.06.1992г. на наследниците на Й. Ф. Мечкарски, попадат в чашата на язовир „Искър“, респективно ловното стопанство. Посочено е, че от опис-декларацията било видно, че имотите, заявени по преписка с вх. № 3317 от 1992г. от наследниците на Й. Ф. Мечкарски, които се заливат били отбелязани в графа 11 от опис-декларацията, попадали в чашата на язовир Искър и имотите, които влизат в горския периметър били отбелязани в графа 10 от опис-декларацията, попадали в Ловното стопанство.

СРС е посочил, че е представен е списък на жителите на [населено място], подлежащи на изселване поради строежа на язовира „П.“ членове на домакинства, притежаваните от тях дка, ниви, ливади и зеленчукови градини, в който е посочено името на Й. Ф. Мечкарски, както и че същият притежава ниви, ливади и градини общо 61,5 дка - л. 67 от делото.

Представена е и опис-декларация за семейно положение и имотно състояние на преселника Й. Ф. Мечкарски от 30.11.1950г..

Представено е удостоверение от Горно Пасарелския Народен Съвет на депутатите на трудещите се в околия С. в уверение на това, че според направена справка в регистъра за имотното състояние на съвета от 1949г. Й. Ф. Мечкарски притежава в местността „Блага вода“, Горни П. землище, ливада- 2 дка и 1 дка гора.

СРС се е позовал на изслушани свидетелски показания на св. С. Ш., който е заявил, че знае за част от имотите на Й. Ф. Мечкарски. като същият имал 2 ниви в местността „Дълга поляна“, едната от които 5 дка, другата 2 дка, като не познавал съседите, в м. „Валоба“ имал 2 дка нива, в м. „Стубела“ имал други ниви. като имотите на Й. Ф. Мечкарски били високо над водата. Свидетелят е посочил, че след като се изселили всички през 1954г. им били заплатили обезщетение за имота и

къщата, които се намирили в чашката на язовира.

Въз основа на изложените фактически основания СРС е направил следните изводи:

1. Наследователят на жалбоподателките е декларирал пред председателя на Общинската комисия за трудовата поземлена собственост процесите недвижими имоти като непокрити имоти във връзка с принудителното му преселване, която опис – декларация се депозира след решението за преселване, поради което въпреки, че не е налично последното - СРС е приел, че има такова с цел да се построи язовир „Искър“ вкл. и на основание показанията на св.Ш., че всичките жители на селото са били изселени.

Прието е, че наследниците на Й. Мечкарски съгласно представените удостоверения, се явяват легитимирани лица по чл. 10, ал. 8 ЗСПЗЗ.

Относно местонахождението на имотите, СРС е приел, че предпоставките, пораждащи правото на възстановяване на собствеността върху земеделски имоти в старите им граници - е те да могат да бъдат установени по реда на чл. 18а и чл. 186 от ППЗСПЗЗ.. Прието е, че местонахождението на имотите към датата на тяхното отчуждаване не се установява, както и липсва възможност за идентифициране на имотите по посочените в опис-декларацията имена на съседни, както и липсват имоти, заведени на името на общия наследодател.

Относно - изготвената на 16.09.2019г. експертиза СРС е визирал, че същата дава информация за наличието на конкретни имоти, които не попадат в чашката на язовира или ловното стопанство и които са записани като общинска собственост. Не е възможно, обаче възстановяването на собствеността в тези местности и в границите на тези имоти, доколкото по делото не се установява местонахождението на бившите имоти преди датата на тяхното отчуждаване, респективно не е възможно да се извърши нанасяне на стари граници в така установените части от местности.

Настоящата касационна инстанция споделя изводите на СРС включително и тези по заключението от 16.09.2019г., което ще обсъди допълнително. Наличието на свободни общински имоти – не означава, че същите следва да се възстановяват на жалбоподателите. Подобна презумпция в закона няма – а именно, че ако има невъзстановени земи и неидентифицирани- съответните общински имоти да се считат, че са от тези земи. Жалбоподателите трябва да докажат безспорно къде са се намирили имотите на техния наследодател, за да бъдат възстановени в стари, реални граници. Наличието на невъзстановени имоти, записани като общински, не води до констатацията, че са на наследодателя на жалбоподателите, а не на някои друг наследодател, чиито наследници може да не са подали заявление. Този въпрос дори не е изследван от вещото лице, както и е неотносим именно поради ирелевантността му към спора, който следва да обхване само претенцията за спорните имоти, а не заявленията за всички имоти в землището. Не на принципа на изключението, а въз основа на безспорното установяване на местоположението на имотите- трябва да се извърши възстановяването. За да се възстановят имотите в стари реални граници следва безспорно да се установи местонахождението на имотите и възможността възстановяването да се извърши в стари реални граници. В изпълнение на посочената цел са допуснати и съдебните експертизи. Видно от първата СТЕ в.л. инж.Д.П. с молба от 28.03.2017г. заявява, че от представените материали не може да идентифицира имотите и след допълнителни доказателства –ще отговори. С молба от 26.03.2018г. в.л. инж.П. отново е посочило, че не може да изпълни задачата, въпреки допълнителните доказателствата, с които се е запознало, поради което е определено

ново в.л.В. Г.. В заключението /ПЪРВА СТЕ/ на същата от 25.05.2018г.- не може да се даде отговор на въпроса дали имотите на наследодателя попадат в чашата на яз.Искър или в пределите на Ловното стопанство, защото нямат съседи. Посочено е общо, че има имоти от местностите, които не попадат нито в ловното стопанство, нито в чашата на язовира. Видно от заключението от 10.09.2018г. /ВТОРА СТЕ/ в.л. дава за част от местностите, където има заявени имоти- кои са общинските имоти. За 6 местности- м.“С.“, „Кръстов дол“, „К.“, „К. дол“, „О.“ и „Под присое“ в.л. не представя скици, защото не са открити имоти, стопанисвани от Общината. Следователно това важи за имот №1 в местността „С.“ –нива от 3,2дка, също ливада от 1,5дка в „С.“ /под №12/, под №5 нива от 8дка в местността „К.“, под №7 нива от 6,9 дка в местността „Кръстов поток“, нива от 3 дка в „О.“ под №9. Съответно за м.“Блага вода“ –където има заявени две ниви от 1дка и от 2,4дка –в.л. е изготвило скица на 2 общински имота. Няма данни за площта в заключението или на скиците на тези общински имоти. В местността –„Г.“, където има заявена една нива от 3,8дка, общината има 2 имота. В местността „Валого“ –където има заявена 1 нива от 1,5дка – има 4 общински имот и т.н..Видно от представянето на заключението в с.з. на 10.10.2018г. в.л. заявява, че на скиците са посочени имоти, предоставени за временно ползване на общината, което означава /спорде вещото лице/, че там биха могли да се намират имотите на ищците, но не че се намират. Изрично обаче в.л. допълва, че "не се установиха съседи по имотите на ищците". В.л. от 10.12.2018г. представя и ТРЕТО заключение, което касае информация в регистъра на собствениците лица с фамилия Мечкарски или М. като има наличието на 9 записвания, но няма Й. Мечкарски. В съдебно заседание в.л.сочи, че от картата на възстановената собственост местностите се намират на няколко места, което не е логично, защото имотите от една местност трябва да са на едно място. Видно от протокол от 27.03.2019г. на жалбоподателите е дадена последна възможност да индивидуализират имотите. Представена е в с.з. на 20.05.2019г. т.нар. частна експертиза от същото в.л. –без подпис и скицата приложение, по която няма произнасяне за приемането й, която касае индивидуализирането само на един имот - нива от 2,4дка в местността „Блага вода“. Изрично в мотивите на този „документ“ В. Я. сочи, че с оглед дългия период от време вероятността имотите са се идентифицират по съседи е нищожна, поради което за посочения имот е прието, че ще се ръководи от местност и вид собственост и е посочила, че същият е ПИ с идентификатор 22472,740608. Изслушано е ЧЕТВЪРТО заключение от 16.09.2019г.–вече при посочените невъзстановени имоти, стопанисвани от общината по местности- е направено сравнение с площите в опис-декларацията на Й. Мечкарски. Видно от представянето на заключението на в.л. в съдебно заседание – на 25.09.2019г. основният критерий е вид собственост и най-вече, че не е възстановена на никого. Правилно това заключение не е кредитирано от СРС по съображения, че се касае за невъзстановени имоти, стопанисвани от общината и не е възможно възстановяването на имотите на наследодателя в тези граници, защото по делото не е установено границите на имотите респ. тяхното местонахождение преди тяхното отчуждаване. По отношение на това заключение от 16.09.2019г., доколкото няма констатации в тази насока на СРС, трябва да се допълни следното: касационният състав приема, че заключението е необосновано, противоречиво вкл. с останалите заключения на в.л. /по-специално с това от 10.09.2018г./ като и по тази причина не следва да се кредитира. На първо място в.л. в обстоятелствената част на експертизите си сочи, че жалбоподателите оспорват решение на ПК №И120-1 от 26.06.2000г., което е погрешно

–предмет на оспорване с жалбата е решение №3317 от 04.02.2014г., с което се отказва за 12 имота от общо заявените 24 от Мечкарски. Изложеното не е фактическа грешка, както е направил изявление адв.М., с нарочна молба, а не в.л., след приемането на експертизите, тъй като в последното си заключение от 16.09.2019г. в.л. предлага аналози от общинските имоти за процесните вкл. за имоти в местности, които не са предмет на спора т.е. включвайки имоти по заявлението, а не по процесното решение. Следва да се има предвид, че в заключението си от 10.09.2018г. в.л. сочи, че в 6 местности „С.“, „Кръстов дол“, „К.“, „Кръстни дол“, „О.“ и „Под присое“ няма общински имоти т.е за пет от имотите по решението на ПК –в местностите няма невъзстановени имоти, посочени като общински /това е за имота по т.1 в м.“С.“ нива от 1,5дка и ливада от 1,5дка в същата местност под №12; също за имот под №5 в местността „К.“-нива от 8дка; и за нива от 3 дка под №10 в местността „П.“; нива от 3 дка под №9 в местността „О.“. Във връзка с изложеното -неправилно заключението от 16.09.2019г. е прието безкритично като в.л по отказаните по решението на ПК 12 имота –предлага аналози с общински имоти вкл. и други местности, имайки предвид и други имоти по заявлението, както се посочи и които не са предмет на спора. В констативната част в.л. маркира, че вероятността да се идентифицират имотите по съседни е нищожна. Отделно в.л. в съдебно заседание пояснява, че се е ръководило от площта, но в заключението от 10.09.2018г. при посочване по местности на имотите, невъзстановени, отбелязани като общински –площ не е отразена. Видно от това заключение в м.“Кръстов поток“ и в м.“Ивата“ –има невъзстановени само по 1 имот, посочени като общински –толкова, колкото претендират оспорващите – и не е ясно как е направен избора. Единственият мотив за направения избор е посочен в експертизата, че същата приема, че „вероятността някои от имотите да са в тези местности -не е за пренебрегване“. В съдебно заседание в.л. сочи, че критерият е дали имотите са свободни, като към момента на изготвяне на СЕ и представянето ѝ за един имот в.л. констатира, че вече не е общински. Изложеното показва абсолютно произволно предлагане на аналози, което не прави възстановяването в стари реални граници /защото са неустановени и неустановими/, а в нови, други, което е недопустимо по извършения начин. Следователно заключението от 16.09.2019г. по изложените причини е следвало да не се кредитира.

К. състав споделя мотивите на СРС по приложението на чл.18г, ал.1 т.2 и т.3 от ППЗСПЗЗ, че за да се възстановят имотите в стари реални граници следва те са бъдат установени по реда на чл.18а и чл.18б от ППЗСПЗЗ, а това не е възможно да се извърши видно именно от заключенията на СТЕ. Правилно СРС е приел, че

местонахождението на имотите не може да се установи към датата на тяхното отчуждаване нито от СТЕ, нито от останалите доказателства. Изрично е маркирано, че анкетиране по чл.18б ал.2 от правилника е невъзможно, защото не се твърди, че имотите са били обект на колективизация.

СРС е изпълнил указанията при отменителното решение и подробно е изследвал всичките относими факти. Допуснал е не една, а четири експертизи, дал е възможност на страните да докажат къде се намират имотите им – и процесуалните средства за това са се изчерпали /вкл. и защото жалбоподателите не са имали повече доказателствени искания, за да се приключи делото пред СРС/–без да може да се установят посочените обстоятелства. Пред настоящата касационна инстанция не съществува възможност нито за изслушване на нова експертиза, нито да се върне делото за ново по ред разглеждане от СРС. Следва да се подчертае, че и искането на жалбоподателите за отмяна на решението и възстановяване на имотите в стари реални граници по скиците за общинските имоти – е неизпълнимо, тъй като за част от имотите в посочените местности няма невъзстановени имоти, предоставени за ползване на Общината. От друга страна –в местностите, където има подобни имоти в.л. заявява, че не могат по съседни да се посочат имотите на наследодателя на жалбоподателките. Преценката на АССГ за законосъобразността на решението на СРС се извършва именно въз основа на събраните, с участието на страните доказателства, които правилно са преценени и обсъдени в цялост от СРС. С оглед изложеното решението на СРС е правилно и законосъобразно и следва да се остави в сила.

**ВОДИМ ОТ ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО СЪДЪТ
РЕШИ:**

ОТХВЪРЛЯ като неоснователна касационната жалба на Й. Д. Ш. И Д. Д. Г. срещу РЕШЕНИЕ от 21.12.2019г. постановено по гр.дело №23049/2016г. на Софийски районен съд, 31-ви състав.

Решението е окончателно.

Председател:

Членове:1.

2.